

/ Nieuwsbrief 74 (d.d. 28 maart 2024)

1. Platform

De platformbijeenkomsten worden nu telkens ingepland in de periode tussen het versturen van de agenda en stukken door de vennootschappen, en de Aandeelhoudersvergaderingen. Op basis van de stukken schrijven wij de nieuwsbrief, die de Nuval-gemeenten vervolgens kunnen gebruiken bij de voorbereiding. Tijdens de platformbijeenkomsten worden de punten besluitvorming voorbesproken, mede op basis van de nieuwsbrief. Huub Hieltjes draagt er tot slot zorg voor dat de aangedragen punten vanuit de Nuval-leden tijdens de beide aandeelhoudervergaderingen onder de aandacht worden gebracht.

Het gemeentelijke besluitvormingsproces neemt natuurlijk ook tijd in beslag. Graag bespreken we met jullie tijdens de platformbijeenkomst of het huidige proces (inclusief het moment van het versturen van de nieuwsbrief en het tijdstip van de platformbijeenkomst) past is binnen de tijdlijnen van het gemeenten.

2. Alliander

Aandeelhoudersvergadering 17 april 2024

Bestuursverslag 2023 (agendapunt 2) – TER INFORMATIE

De Raad van Bestuur zal tijdens de vergadering een toelichting geven op de belangrijkste gebeurtenissen en prestaties in 2023. Ook zal er aandacht worden besteed aan de vooruitzichten voor 2024. Het bestuursverslag over het boekjaar 2023, inclusief het verslag van de Raad van Commissarissen en het Remuneratierapport, worden daarbij aan de orde gesteld. Hieronder geven we een samenvatting van de belangrijkste punten uit het jaarverslag.

2023 was een jaar waarin de energietransitie in volle gang is. Alliander realiseerde ruim 1.300 transformatorhuisjes en elektriciteitsstations, zo'n 1.000 elektriciteitsaansluitingen grootverbruik en legden meer dan 2.500 km elektriciteitskabel en 300 km gasleiding. Het was daarmee een recordjaar. Niet eerder heeft Alliander zoveel werk verzet en geïnvesteerd in de verzwaring en uitbreiding van de energie-infrastructuur. Tegelijkertijd is het nog lang niet genoeg.

Missie van Alliander

Alliander omschrijft de eigen missie als volgt: Alliander staat voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Alliander zorgt ervoor dat het licht brandt, de huizen warm zijn en bedrijven draaien. Zowel vandaag als in het duurzame morgen.

Via de kabels en leidingen ontvangen ruim drie miljoen Nederlandse huishoudens en bedrijven elektriciteit, gas en warmte van Alliander. Alliander beheert +/- 96.000 km elektriciteitsnet en 42.000 km gasnet. Alliander omschrijft dat zij trots is op dat de netten tot de betrouwbaarste ter wereld behoren.

Trends en ontwikkelingen

Er zijn verschillende wereldwijde trends en ontwikkelingen waarmee Alliander te maken heeft, en die ingrijpen op de maatschappij en onze energienetten:

- ▶ Internationale samenwerking wordt steeds minder stabiel en steeds regionaler. Hierdoor zetten de EU en haar lidstaten in op meer onafhankelijkheid en soevereiniteit, onder meer op het gebied van de energievoorziening en grondstoffen.
- ▶ Energieprijzen stijgen waardoor de concurrentiepositie van de energie-intensieve industrie wordt benadeeld. Dit vraagt om duidelijke keuzes voor de vraag welke energie-intensieve basisindustrie in het klimaatneutrale eindbeeld past.
- ▶ Toenemende kosten in brede zin door economische ontwikkelingen en stijgende energieprijzen in het bijzonder zetten de betaalbaarheid van de energierekening van huishoudens onder druk. Dit vergroot ook de groep huishoudens die geen aandacht en financiële ruimte hebben voor investeringen in de verduurzaming van hun woning.
- ▶ Er is sprake van kwetsbare afhankelijkheden in internationale bevoorradingsketens. Verstoringen hebben direct impact en leiden tot meer regionalisering van productie, waardoor bedrijven meer lokaal moeten inkopen en gelijktijdig de toestroom van de benodigde materialen moeten borgen. De groeiende mondiale grondstofschaarste in de energieketen zal de kwetsbaarheid naar verwachting verder vergroten.
- ▶ De maatschappij elektrificeert en hernieuwbare energiebronnen nemen toe. Hierdoor groeit de noodzaak van flexibiliteit in het energiesysteem, waardoor we slimmer met het energie-aanbodprofiel om moeten gaan om het systeem in balans te houden.
- ▶ Hoge energieprijzen hebben tot geleid tot extra elektrificatie bij consumenten en bedrijven. Het toont aan hoe gevoelig consumentengedrag en gedrag van bedrijven is voor prijsprikkels en subsidies.
- ▶ Urbanisatie en de verdichting van steden neemt toe. De daaruit voortvloeiende strijd om ruimte bemoeilijkt en vertraagt de aanleg van infrastructuur en de overstap naar groene verwarmingsopties in stedelijke gebieden.
- ▶ De adoptie van technologieën zoals AI is slechts een kwestie van tijd. Toepassing van deze technologieën leidt tot nieuwe werkmethoden, verdere optimalisatie en nieuwe samenwerkingsvormen.

Congestieproblematiek

De toegang tot het elektriciteitsnet is in 2023 verder onder druk komen te staan als gevolg van zeer sterke elektrificatie. Dit heeft ook grote gevolgen voor de Nuval-gemeenten. In oktober maakte hoogspanningsnetbeheerder Tennet de uitkomsten van het congestiemanagementonderzoek bekend onder meer voor de Flevopolder, Gelderland, Utrecht en de Rotterdamse Haven. Uit het onderzoek kwam naar voren dat er niet genoeg vermogen is om klanten op de wachtlijst te helpen. Daarbij merkt Alliander het volgende op:

- ▶ **Er is sprake van een sterke elektrificatie bij consumenten en bedrijven.** Het aantal nieuw geïnstalleerde warmtepompen groeide in 2023 naar 170.000, een stijging van 60% ten opzichte van 2022. Dit aantal stijgt vanaf 2026 mogelijk door naar 240.000 tot 300.000 per jaar, mede doordat dan de hybride warmtepomp verplicht wordt bij vervanging van de cv-ketel. Inmiddels staan er 500.000 laadpalen in Nederland. Dit aantal groeit naar verwachting door naar 2 miljoen in 2030, wat neerkomt op honderden nieuwe laadpalen per dag. Verder stappen bedrijven massaal van het aardgas af en vragen ze om een (zwaardere) aansluiting op het elektriciteitsnet. Bij bedrijven is sprake van een significante versnelling, waarbij onze 1.800 grootste klanten zelf aangeven 50% meer te willen elektrificeren ten opzichte van hun plannen twee jaar geleden.

- ▶ **Dat leidt tot een zeer grote druk op aanvragen bij netbeheerders.** Bij de Nederlandse netbeheerders lag eind 2023 voor ruim 105 gigawatt (GW) aan aanvragen voor verzwaringen of nieuwe aansluitingen voor elektriciteitsafname. Dat is vergelijkbaar met ruim 150 keer het elektriciteitsvermogen van Amsterdam. Het gaat hier bijvoorbeeld om aanvragen voor grootschalige batterijen (75 GW) en industrie, bedrijven, datacenters, waterstoffabrieken en nieuwe woonwijken. Ter vergelijking, de huidige piekvraag van alle bedrijven en consumenten in heel Nederland is circa 20 gigawatt. Tegelijk zijn ook warmte en gasen onderdeel van het energiesysteem van de toekomst.
- ▶ **Congestie is het 'nieuwe normaal'.** Het steeds hogere tempo waarin bedrijven extra transportcapaciteit vragen overstijgt de snelheid waarmee netbeheerders het elektriciteitsnet kunnen uitbreiden. De miljardeninvesteringen en aanvullende maatregelen zijn helaas niet toereikend. Dit betekent dat aansluittermijnen verder oplopen. Waar langere aansluittermijnen al langer spelen voor bedrijven, raakt de schaarste nu ook steeds vaker consumenten. Dit betekent ook dat een grotere vraag naar elektriciteit voor bijvoorbeeld nieuwbouw of verduurzaming van bestaande bouw niet zonder meer past op het elektriciteitsnet. Congestie houdt naar verwachting nog jaren aan.
- ▶ **Er is een structurele schaarste aan mensen, middelen en ruimte.** In de systeemverandering is sprake van structurele schaarste. Er zijn te weinig technici om het werk uit te voeren en het ontbreekt aan voldoende ruimte voor de benodigde transformatorhuisjes en elektriciteitsstations. Ook het aanbod aan materialen, zoals kabels, leidingen en transformatoren, is onvoldoende op het juiste moment beschikbaar om al het werk uit te voeren.
 - ▶ Door vergrijzing en groeiende vraag naar vakmensen is er een blijvend personeelstekort in de sector, met name in technische- en IT-functies. Alliander heeft het doel om in 2024 tenminste 1.400 IT'ers en technici te werven. In de gehele sector zijn echter nog duizenden extra vakmensen nodig. Zonder maatregelen dreigt de energiesector vast te lopen, aldus Alliander.
 - ▶ In Nederland is ruimte schaars, maar er is veel ruimte nodig voor onderstations en middenspanningsruimte.
 - ▶ Geopolitieke ontwikkelingen leiden ook tot schaarste in grondstoffen en beperkingen tot toegang tot mondiale markten.
- ▶ Alliander vermeldt ook de veranderende opvattingen van burgers en de publieke opinie. Er is minder vertrouwen in instituties, waarin een verklaring ligt voor de verkiezingswinst voor BBB, PVV en NSC in de provinciale staten en Tweede Kamerverkiezingen. Bijna 1 op de 5 mensen vinden dat de overheid zo slecht functioneert, dat het systeem maar beter omvergeworpen kan worden. Ook sociale media spelen hierin een rol.

Strategie

Alliander vertaalt de voornoemde ontwikkelingen in een herijkte strategie. Om aan de CO₂-uitstoot doelstellingen van Nederland te kunnen voldoen, mag er in 2050 geen schadelijke CO₂-uitstoot meer zijn. In 2030 moet Nederland bovendien al tenminste 55% minder CO₂ uitstoten ten opzichte van 1990. Dit resulteert onder andere in een zeer sterke elektrificering van de samenleving. Momenteel is de snelheid van het aanpassen van de energienetten niet voldoende. Dit heeft effect op de verduurzaming van Nederland, maar ook op de woningbouwopgave en de economie. Alliander richt zich in de strategie op het versnellen hiervan, en gaat daarbij uit van een intensieve samenwerking met Rijk, provincies, gemeenten, andere netwerkbedrijven, industrie, bedrijven burgers en andere stakeholders die van invloed zijn op de energie-infrastructuur in Nederland.

We weten nog niet precies hoe het energiesysteem er in 2050 uit ziet. Dat hangt af van veel factoren: hoe de samenleving zich ontwikkelt en hoe, waar en op welke manier energie wordt opgewekt en gebruikt. Maar ook van mondiale energieprijzen, verhoudingen tussen landen en de mate waarin we

zelfvoorzienend willen zijn. Dit alles heeft invloed op bijvoorbeeld hoeveel energie we importeren, hoeveel we zelf willen en kunnen opwekken en welke infrastructurele aanpassing dit op welke plek vraag is.

Alliander heeft een strategie ontwikkeld langs zeven peilers:

1. Excellent beheer: optimaliseren van instandhouding en verbeteren van klantbediening

Slim en efficiënt onderhouden van netwerken en het zijn van een betrouwbare partner voor onze klanten en de samenleving. Goed en proactieve communicatie zodat partijen weten wat zij kunnen verwachten qua oplevering van infrastructuur in hun omgeving, wat de wachttijden zijn, maar ook wat alternatieve oplossingen zijn als we niet meteen aan alle wensen kunnen voldoen. Alliander zorgt ervoor dat we storingen, vragen en klachten tijdig en doelgericht oplossen en voorkomen. Alliander werkt en zorgt dat klanten en partners laagdrempelig toegang hebben tot de benodigde informatie om keuzes te maken die passen bij hun behoefte en tevens binnen een betaalbaar, betrouwbaar energiesysteem.

2. Vraag naar transportcapaciteit verminderen

Alliander ondersteunt bij keuzes maken die de vraag naar transportcapaciteit beperken. Dat is goed voor de energierekening en helpt bij schaarste.

3. Beter benutten net

Door de netten zwaarder te belasten en te digitaliseren moet er meer flexibiliteit ontstaan in de energienetten. Er wordt ingezet op flexibel gebruik en bijbehorende contracten. Dit vraagt om nieuwe regels en prikkels.

4. Meer werk maken

De realisatie van netuitbreidingen en verzwaringen worden opgeschaald. In aansluiting op de meer sturende planologie werkt Alliander toe naar een meer gebied voor gebied, wijk voor wijk-aanpak. Daardoor realiseert Alliander met dezelfde capaciteit meer aansluitingen en uitbreidingen. Daarnaast werkt Alliander aan duurzame samenwerkingsmodellen met aannemers en leveranciers. Daarnaast zet Alliander in op het werven van technici door techniek aantrekkelijker te maken in de sector en instroom vanuit andere sectoren te vergemakkelijken. Zo wordt de opleidingsduur bijvoorbeeld verkort.

5. Data delen en ontwikkelen van nieuwe marktdiensten

Door data en diensten proactief beschikbaar te stellen, kunnen klanten netgunstige keuzes maken en kunnen lokaal vraag en aanbod op elkaar afgestemd worden.

6. Ontwikkelen infra voor warmte en duurzame gassen

Waterstof en groen gas wordt belangrijk in ons energiesysteem. Alliander maakt gebruik van bestaande netten voor levering van groen gas en bouwt vanaf 2028 aan nieuwe waterstof-netwerken.

7. Toekomstbestendig fundament

De organisatie van Alliander vormt het fundament om de strategie te kunnen realiseren. Alliander is wendbaar en slagvaardig en heeft een cultuur waarbij veiligheid, resultaten, kostenbewustzijn, duurzaamheid en inclusief voorop staan.

Waardecreatie

Het waardecreatiemodel van Alliander staat centraal in het jaarverslag, en maakt duidelijk hoe Alliander omgaat met de eigen middelen en wat dat de maatschappij oplevert. Alliander gaat in op de eigen rol in de energievoorziening en de missie, trends en ontwikkelingen, en strategie. In het tweede deel van het verslag rapporteert Alliander over activiteiten en de waarden die zij willen creëren:

- ▶ Een hoge leveringsbetrouwbaarheid tegen lage kosten;
- ▶ Verduurzaming van de energievoorziening en van onze organisatie;
- ▶ Een veilig energienetwerk en een veilige werk- en dataomgeving;

- ▶ Een aantrekkelijke, inclusieve werkgever met gelijke kansen voor iedereen;
- ▶ Een kredietwaardige onderneming met een solide rendement.

In het jaarverslag gaat Alliander uitgebreid in op de operationalisering van deze verschillende onderdelen van het waardecreatiemodel.

2023 in cijfers

De jaarcijfers van 2023 laten zien dat Alliander meer investeert in materiële activa en fors meer in personeel. Het totale personeelsbestand (inclusief inhuur) is met bijna 15% gestegen.

Tabel: 2023 in cijfers, afgezet tegen 2022

Onderwerp	2023	2022
Aantal klantaansluitingen	5,9 miljoen	5,9 miljoen
Lost Time Injury Frequency	2,0	1,9
Aantal medewerkers (incl. inhuur)	8.438	7.369
Uitvalduur elektriciteit	23,2 minuten	21,3 minuten
Uitvalduur gas	116 seconden	59 seconden
Netto CO2-uitstoot	0 kton	29 kton
Netto omzet	€ 2,7 miljard	€ 2,2 miljard
Investerings in materiële vaste activa	€ 1.411 miljoen	€ 1.228 miljoen
Balanstotaal	€11,6 miljard	€ 10,7 miljard
Resultaat na belasting	€ 267 miljoen	€ 198 miljoen
Vrije kasstroom	€ -455 miljoen	€ -603 miljoen
FFO/nettoschuldpositie	21,1%	19,2%

Herziening Corporate Governance Code en impact op Alliander

Tijdens de vergadering zal expliciet worden stilgestaan bij de herziening van de Nederlandse Corporate Governance Code (Code) die op 1 januari 2023 in werking is getreden. De Code 2022 vervangt de Code uit 2016.

Overeenkomstig de aanbeveling van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code wordt het hoofdstuk in het bestuursverslag over de hoofdlijnen van de corporate governance structuur en de naleving van de Code door Alliander in het boekjaar 2023 als afzonderlijk agendapunt ter bespreking aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorgelegd.

Daar waar principes respectievelijk best practice bepalingen van de huidige Code wijzigingen in regelingen, reglementen, procedures of andere schriftelijke stukken vereisen, zijn deze wijzigingen in 2023 geïmplementeerd. Dit heeft niet geleid tot substantiële wijzigingen in de corporate governance structuur van Alliander. Verwezen wordt naar de paragraaf Corporate Governance van het bestuursverslag, waarin de hoofdlijnen van de corporate governance structuur van Alliander zijn uiteengezet. In het 'pas-toe-of-leg uit'-overzicht wordt aangegeven in hoeverre Alliander de best practice bepalingen van de code opvolgt en zo niet, waarom en in hoeverre zij daarvan afwijkt. Dit overzicht is te vinden op de corporate website.

Dit agendapunt is ter informatie

Jaarrekening 2022 (agendapunt 3) – TER BESLUITVORMING

Het resultaat over 2023 van Alliander is positief, maar evenals afgelopen jaren blijft er sprake van een forse financieringsbehoefte. In 2023 heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) positief geoordeeld in de beroepszaak van de gezamenlijke netbeheerders over de methodebesluiten

van de ACM. Dit betekent dat de ACM aanpassingen doet om de inkomsten van de netbeheerders meer te laten aansluiten bij de stijgende investeringsuitgaven. Verder is in 2023 is met kopers overeenstemming bereikt over de verkoop van Kenter, waarvan de overdracht van de aandelen in januari 2024 heeft plaatsgevonden. De verkoopopbrengst draagt positief bij aan de financiële positie van Alliander.

Enkele punten die opvallen in de jaarrekening:

- ▶ De netto-omzet steeg in 2022 nog niet sterk van € 2,1 miljard naar € 2,2 miljard. In 2023 zien we een grotere stijging naar €2,7 miljard.
- ▶ De totale bedrijfskosten zijn fors doorgestegen van € 1.903 miljoen naar €2.347 miljoen. Dit is met name het gevolg van een stijging van de kosten voor de inkoop van transportcapaciteit door hogere tarieven bij TenneT, hogere personeelskosten (vanwege de groei) en de kosten voor de inkoop van netverliezen door hogere energieprijzen.
- ▶ Het totaalresultaat na belastingen van de winst- en verliesrekening bedraagt € 265 miljoen. In 2021 was het resultaat € 205 miljoen.
- ▶ De Raad van Bestuur heeft met goedkeuring van de Raad van Commissarissen besloten om een bedrag van € 147 miljoen toe te voegen aan de 'overige reserves'. Het overige deel van € 120,3 miljoen staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit komt overeen met maximaal 45% van het resultaat na belastingen, exclusief met name bijzondere posten en kosten voor projecten t.b.v. aandeelhouders.
- ▶ Het dividend over 2023 is ten opzichte van 2022 gestegen met € 38,4 miljoen met name als gevolg van een hoger nettoresultaat in 2023.
- ▶ Het balanstotaal is toegenomen met € 954 miljoen tot een bedrag van afgerond € 11,6 miljard. Dit komt voor het grootste gedeelte doordat de vaste activa zijn met € 783 miljoen zijn toegenomen. Deze toename wordt verklaard door de investeringen in materiële vaste activa (€ 1.388 miljoen), welke voornamelijk toezien op de uitbreiding en verzwaring van ons elektriciteitsnet. Samen met de afschrijvingen en desinvesteringen (€ 604 miljoen) leidt dit tot een toename van de materiële vaste activa met € 881 miljoen. Daar tegenover staat dat door de toepassing van de fiscale regeling willekeurige afschrijving de latente belastingvordering ten opzichte van 2022 met € 99 miljoen gedaald is.
- ▶ De financiële ratio's zoals solvabiliteit zijn gezond. In onderstaande tabel zijn de cijfers weergegeven en afgezet tegen de twee voorgaande jaren en de bij Alliander geldende normen.

Tabel: financiële ratio's 2023

	Norm	31-12-'23	31-12-'22	31-12-'21
FFO/nettoschuldpositie	> 15%	21,1%	19,2%	25,8%
Rentedekking	> 3,5	12,1	12,1	17,2
Nettoschulddepositie/(nettoschuldpositie + eigen vermogen)	< 60%	21,1%	43,8%	36,7%
Solvabiliteit	> 30%	46,1%	49%	53,8%

Advies Nuval: Goedkeuring van de jaarrekening 2023

Dividend (agendapunt 4) – TER BESLUITVORMING EN TER INFORMATIE

In lijn met de statuten en het reserverings- en dividendbeleid van Alliander, zoals behandeld onder punt 4.1 van de agenda, stelt de Raad van Bestuur, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor te besluiten tot vaststelling van een dividend over het boekjaar 2023 van € 120,3 miljoen.

Het dividendbedrag komt overeen met het vigerende beleid van 45% van het resultaat na belastingen, exclusief met name bijzondere posten en kosten voor projecten t.b.v. aandeelhouders.

Met de toename van de investeringen, bestaat het de verwachting dat de winst in de toekomst verder zal stijgen. Met het vigerende dividendbeleid zal met een hogere winst ook het dividend meestijgen. Hoewel Alliander onderschrijft dat er een eerlijk rendement op de aandelen moet zijn, moet de dividenduitkering niet ten koste gaan van de benodigde investeringsruimte. Ook kan het maatschappelijk minder goed uitlegbaar zijn als aandeelhouders hoge rendementen zouden ontvangen. Alliander heeft aangekondigd om de komende periode hierover met aandeelhouders het gesprek aan te willen gaan. Nuval zal namens de Commissie van Aandeelhouders dit gesprek mede voeren.

Tijdens dit agendapunt zal ook worden behandeld dat Alliander heeft besloten om over het boekjaar 2024 een speciaal dividend (in de vorm van een interim-dividend) uit te keren van €53 miljoen, als gevolg van de verkoop van Kenter. De overdracht van de aandelen van Kenter B.V. aan het consortium van ABP en OMERS Infrastructure heeft op 31 januari 2024 plaatsgevonden. Zoals we ook al eerder vanuit Nuval gecommuniceerd hebben, heeft Raad van Bestuur besloten om bij verkoop van Kenter tien keer de gemiddelde jaarlijkse dividendbijdrage van Kenter aan het totale dividend van Alliander aan de aandeelhouders uit te keren. Dit komt neer op een eenmalige dividenduitkering van € 53 miljoen. Het restant zal worden aangewend ter versterking van het eigen vermogen van Alliander. Nb. het punt over het interim-dividend is ter informatie en ligt niet ter besluitvorming voor op de AvA. Deze procedure is in lijn met de statuten van Alliander.

Advies Nuval: Instemmen met het voorstel tot uitkering dividend

Kwijting (agendapunt 5) – TER BESLUITVORMING

Voorstel tot verlening van kwijting (decharge) aan de leden van de Raad van Bestuur. Daarnaast besluit over voorstel tot verlenen van kwijting aan de leden van de Raad van Commissarissen.

Advies Nuval: Instemmen met kwijting

Samenstelling Raad van Commissarissen (agendapunt 6) – TER BESLUITVORMING

Mevrouw Jorritsma-Lebbink is sinds 1 juli 2016 lid en voorzitter van de Raad van Commissarissen en is op 20 mei 2020 herbenoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Na afloop van de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 17 april 2024 eindigt de tweede zittingstermijn van mevrouw Jorritsma-Lebbink. Zij heeft aangegeven beschikbaar te zijn voor herbenoeming en de Raad van Commissarissen wenst haar graag voor te dragen voor herbenoeming van een derde en laatste zittingstermijn van maximaal twee jaar, passend binnen de Nederlandse Corporate Governance Code.

Daarnaast zal op de vergadering worden ingegaan op de wijziging van de Profielschets van de Raad van Commissarissen, overeenkomstig het voorstel in Bijlage 1 bij deze toelichting, om deze in lijn te brengen met de Nederlandse Corporate Governance Code 2022. Verder zal Overeenkomstig het rooster van aftreden zoals opgesteld door de Raad van Commissarissen zal de eerste zittingstermijn van de heer G.R. Penning aflopen na de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2025. Conform de statuten en de Nederlandse Corporate Governance Code komt de heer Penning in aanmerking voor herbenoeming.

Advies Nuval: Goedkeuring van het voorstel tot herbenoeming van mevrouw A. Jorritsma-Lebbink. Huub Hieltjes is betrokken geweest bij deze gesprekken en kan bevestigen dat deze gesprekken op een goede wijze in vertrouwen worden gevoerd. De overige onderdelen van het agendapunt zijn ter informatie.

Terugkoppeling selectieprocedure nieuwe accountant (agendapunt 7) – TER INFORMATIE

Onder leiding van de Auditcommissie en in samenwerking met de CFO en het management heeft een Europese aanbestedingsprocedure voor de selectie van een nieuwe accountant plaatsgevonden. In overeenstemming met het advies van de Auditcommissie heeft de Raad van Commissarissen besloten PwC te benoemen als nieuwe externe accountant voor een termijn van vijf jaar, met ingang van 1 januari 2024 en twee mogelijke verlengingsopties van eenmaal drie jaar respectievelijk eenmaal twee jaar. Alvorens de Raad van Commissarissen tot benoeming is overgegaan, zijn het verloop en de uitkomst van het aanbestedingsproces en de belangrijkste overwegingen bij de keuze voor PwC – conform de gemaakte afspraken in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 19 april 2023 – besproken met de grootaandeelhouders in een Grootaandeelhoudersoverleg.

Dit agendapunt is ter informatie.

Converteerbare hybride obligatielening (agendapunt 12) – TER BESLUITVORMING

Het gaat hier om de aanwijzing van het bestuur als bevoegd orgaan tot uitgifte van gewone aandelen en tot beperking of uitsluiting van het wettelijk voorkeursrecht van bestaande aandeelhouders bij uitgifte van aandelen in verband met een mogelijke conversie van de in 2021 afgesloten reverse converteerbare hybride obligatielening van € 600 miljoen.

Tijdens de BAvA van 2 december 2021 hebben de aandeelhouders de bevoegdheid gedelegeerd aan de Raad van Bestuur van Alliander om aandelen uit te geven met als doel om het conversiebedrag te converteren naar gewone aandelen. Om ervoor te zorgen dat deze aanwijzing tot uitgifte wederom voor een maximale periode van 5 jaar geldig is, wordt de AvA gevraagd om in te stemmen met verlenging van de aanwijzing.

De leningen zijn in principe uitgegeven voor de periode van tien jaar. Op dit moment ziet Alliander nog geen noodzaak om tot conversie over te gaan. Tijdens de platformbijeenkomst zullen we stilstaan bij dit onderwerp, omdat er vanuit Nuval-leden is aangegeven dat hier behoefte aan is.

Advies Nuval: dit voorstel zal jaarlijks terugkomen op de AvA zo lang de lening van kracht is. We adviseren om in te stemmen, met mogelijke aandachtspunten voor zover die opkomen vanuit de platformbijeenkomst.

Indien u niet voornemens bent om aan de AvA van Alliander op 17 april 2024 deel te nemen, dan wordt u verzocht om de machtiging voor Huub Hieltjes in te vullen en als pdf-file op te sturen naar l.moeskops@aef.nl (uiterlijk 12 april 2024).

3. Vitens

Aandeelhoudersvergadering 19 april 2023

Opening en mededelingen (agendapunt 1 en 2) – TER INFORMATIE

Bij aanvang van de vergadering zal worden stilgestaan bij het terugtreden van Jelle Hannema en het aantreden van Tjeerd Roozendaal als CEO van Vitens. Tjeerd Roozendaal is benoemd als CEO door de BAvA, die afgelopen 14 maand heeft plaatsgevonden. Huub Hieltjes is namens Nuval betrokken geweest bij het proces van werving en selectie en heeft onder andere deelgenomen aan het zogenaamde 'klikgesprek'. Vanuit deze betrokkenheid kunnen we onderschrijven dat het profiel van Tjeerd Roozendaal goed aansluit bij de opgaven waar Vitens op dit moment voor staat, en zijn we blij met de benoeming.

Dit agendapunt is ter informatie

Jaarverslag 2023 en actuele stand van zaken Vitens (agendapunt 3) – TER INFORMATIE

Het verhaal van Vitens over 2023 bevestigt de urgentie voor een versnelling naar duurzame drinkwaterwinning. Hieronder volgen enkele bevindingen uit het jaarverslag:

- ▶ Het jaar 2023 kenmerkte zich door heftige weersextremen: het gaat de boeken in als het warmste én het natste jaar ooit gemeten. De impact van klimaatverandering wordt steeds duidelijker en het belang van onze strategie 'Elke druppel duurzaam'.
- ▶ Vitens draaide operationeel een stabiel jaar. De provincie Friesland verleende de vergunning van 6,5 miljoen kuub in Luxwoude, het programma SAP & Transformatie werd afgerond en financieel gezien realiseerden we nagenoeg het begrote bedrijfsresultaat.
- ▶ Toch bleek het op sommige vlakken uitdagend klantbeloften waar te maken. Vitens benadrukt dat het in 2023 vastliep op de vergunningen die nodig zijn om leveringszekerheid op korte termijn te kunnen blijven garanderen. De urgentie in de politiek wordt gevoeld en uitgesproken, maar de actie blijft nog achter, aldus het jaarverslag.
- ▶ Vitens moest in augustus 2023 twee grootschalige kookadviezen afgeven. Reden hiervoor was dat de drinkwaterkwaliteit niet langer kon worden gegarandeerd. Daarnaast konden enkele nieuwe aansluitingen in het werkgebied van Vitens niet worden gerealiseerd, door een gebrek aan mankracht en middelen bij aannemers.
- ▶ Voor het handhaven van de leveringszekerheid zijn twee zaken voor Vitens essentieel: voldoende vergunningsruimte en investeringsruimte. Door toenemende waterafgifte, door onder andere de droge zomers en de woningbouw, verwacht Vitens op korte termijn op meerdere plekken vergunningen te moeten overschrijden. Vergunningsoverschrijding is onvermijdelijk om aan onze leveringsplicht te kunnen voldoen. Een overschrijding die zorgt voor een extra belasting van het watersysteem, met negatieve impact voor de natuur, landbouw en andere gebruiksfuncties.
- ▶ Daarnaast stelt de Drinkwaterwet grenzen aan de winst die drinkwaterbedrijven mogen maken, op basis van de WACC-regulering (Weighted Average Cost of Capital (WACC)). Deze regulering is ingericht toen de investeringsopgave waar Vitens voor staat nog niet was voorzien. Een wijziging van deze regulering is noodzakelijk om ons eigen vermogen te versterken om zo in staat te zijn voldoende externe financiering aan te trekken. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de minister van Infrastructuur & Waterstaat.

Advies Nuval: Goedkeuring van het jaarverslag

Jaarrekening Vitens 2023 (agendapunt 5A) – TER BESLUITVORMING

De AvA besluit over de vaststelling van de jaarrekening en het voorstel voor dividend. Hieronder volgt een tabel met de kerncijfers, gevolgd door een uiteenzetting van enkele opvallende punten uit de jaarrekening.

Tabel: Kerncijfers Vitens 2023¹

		2023	2022	2021
Aantal medewerkers	Aantal	1635	1599	1527
Omzet	mln €	471,1	406,9	396,1
Drinkwateromzet	mln €	426,3	366,8	356,7
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen (Ebitda)	mln €	174,9	143,0	144,9
Bedrijfsresultaat (Ebit)	mln €	61,0	33,9	44,6
Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders	mln €	27,2	8,2	19,4
Winstmarge	%	5,8	2,0	4,9
Rentedekking	getal	5,1	5,0	5,7
Eigen vermogen	mln €	677,7	649,5	600,3
Vreemd vermogen	mln €	2.237,4	2.091,1	1.988,1
Totaal rentedragende schulden	mln €	1.212,2	1.112,4	1.036,7
Netto investeringen	mln €	219,1	204,7	177,1
Solvabiliteit	%	30,3	31,0	30,2
WACC	%	2,9	1,8	2,4
(Im)materiële activa per aansluiting	€	789	734	705

- ▶ Het nettoresultaat over het boekjaar 2023 bedraagt € 27,2 miljoen en is aanzienlijk hoger dan het voorgaande jaar.
- ▶ De solvabiliteit is een belangrijke graadmeter voor de continuïteit van de organisatie. De solvabiliteit geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Volgens de continuïteitsdoelstellingen in het financieel beleid moet de solvabiliteit van Vitens minimaal 30 procent zijn, maar streeft Vitens naar een solvabiliteit van minimaal 35 procent. In 2023 bedroeg de solvabiliteit 30,3 procent, waarmee Vitens aan de ondergrens van de doelstelling zit.
- ▶ Andere oorzaak van de lage solvabiliteit is de WACC. Deze systematiek beperkt Vitens in de hoeveelheid winst die mag worden gemaakt. Doordat de huidige WACC (2,95 procent voor de periode 2022-2024) te laag is voor de omvang van de investeringsopgave, moet Vitens veel geld bij lenen waardoor de solvabiliteit afneemt.
- ▶ Vitens benadrukt dat ze kritisch kunnen en moeten blijven op de eigen operationele kosten in relatie tot de prestaties. De verhoging van onze investeringen (voor leveringszekerheid op de lange termijn) is terug te zien in een verhoging van de verwachte afschrijvingskosten en de operationele kosten. Op basis van het meerjarenplan 2024-2028 heeft Vitens haar tarieven verhoogd. De verbruikstarieven stijgen harder dan de vastrechtstarieven, zodat water besparen ook financieel wordt beloond. Per saldo gaan klanten meer betalen voor het afgenomen drinkwater. Bij de tariefberekening is uitgegaan van de maximale WACC van 2,95% voor 2024.

¹ Bron: Jaarverslag 2023, p.90

- ▶ In 2023 is door Vitens voor circa € 219 miljoen aan netto investeringen gerealiseerd (2022: € 204,7 miljoen), exclusief bijdragen van derden. Evenals in voorgaande jaren heeft Vitens in 2023 fors geïnvesteerd in de vervanging en uitbreiding van de productielocaties en het leidingnet. In moeilijke marktomstandigheden zijn de investeringen in hoofd- en aansluitleidingen naar € 110 mln gestegen (stijging van € 5 miljoen ten opzichte van 2022). Deels door inflatie, maar ook door meer kilometers kwetsbare leidingen te vervangen. Hierbij heeft Vitens nauw samenwerkt met de netbeheerders van gas en elektra.
- ▶ Vanuit duurzaamheid is in 2023 gestart met een nieuw en geïntensiveerd initiatief voor meer energie uit zon. Dit zal in 2024 tot uitrol gaan komen en daarmee zal meer duurzame energie worden opgewekt. Binnen het ICT portfolio is in 2023 onder andere het klantproces en werkplanning gemigreerd naar de nieuwe SAP omgeving. Voor 2024 blijft de implementatie en optimalisatie van SAP belangrijk binnen het ICT-portfolio. Daarnaast is het project rondom fysieke beveiliging van productielocaties naar een nieuwe geïntensiveerde fase gegaan.
- ▶ Vitens heeft ultimo 2023 een leningenportefeuille van € 1.159,7 miljoen (2022: € 1.064,1 miljoen). Bij de gewone bedrijfsuitoefening wordt gebruikgemaakt van renteswaps (financiële instrumenten) om renterisico's door (grote) mutaties in de rente op de variabele leningenportefeuille te voorkomen. Deze instrumenten worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden. In 2023 heeft Vitens een bedrag van € 79,4 miljoen afgelost op bestaande leningen en is voor € 175 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken. Het negatieve saldo op de rekening-courant-positie is gedaald met € 29,1 miljoen naar € 52,4 miljoen (saldo 2022: € 23,3 miljoen). Daarnaast is de kortlopende lening van € 25 miljoen afgelost. Het totaal aan rentedragende verplichtingen (liquide middelen, achtergestelde geldleningen, uitstaande leningen en kortlopende rentedragende verplichtingen) is in 2023 gestegen met € 99,8 miljoen naar € 1.212,2 miljoen (2022: € 1.112,4 miljoen).
- ▶ Zoals verwacht doet Vitens ook dit jaar het voorstel om geen dividend uit te keren. De RvC stelt met de directie voor het volledige netto resultaat van € 27,2 miljoen, met het oog op de opgave, de solvabiliteitsdoelstelling en de vereisten van de banken, toe te voegen aan de reserves.

Vitens heeft enkele maanden geleden een professioneel bureau in de arm genomen om te ondersteunen bij het beïnvloeden van de politieke en ambtelijke besluitvorming rondom de verhoging van de WACC, langs verschillende lijnen en wettelijke mogelijkheden. Dit is een intensief proces, waarbij ook Nuval betrokken is. Huub Hieltjes heeft relevante contacten benaderd om extra aandacht te vragen voor het onderwerp en Sander Geurts is vanuit Nuval nauw betrokken bij de ambtelijke werkgroep.

Advies Nuval: Goedkeuring van de jaarrekening

Vaststellen dividend over 2023 (agendapunt 5B) – TER BESLUITVORMING

Vitens stelt voor om net als de afgelopen jaren geen dividend uit te keren aan de aandeelhouders. Volgens het beleid kan dividend formeel gezien worden uitgekeerd bij een solvabiliteit hoger dan 30% - een grens die net is gehaald. Aandeelhouders hebben het recht om te stemmen voor uitkering van de helft van het nettoresultaat als dividend. 30% is echter een absolute ondergrens, die op zichzelf niet voldoende is om de continuïteit van de onderneming te waarborgen.

De financiële gezondheid van Vitens staat als gevolg van de investeringsopgave en bij ongewijzigd WACC-beleid onder druk. Dit komt doordat de operationele kasstroom (betalingen door klanten) kleiner is dan de investeringskasstroom. Daardoor moet Vitens financiering aantrekken en stijgen de rentedragende schulden. Alle ratio's staan de komende jaren onder druk.

Tijdens de afgelopen Nuval-platformbijeenkomst van november 2023 waren de leden eensgezind dat het voor Vitens kansrijker zal zijn om indien nodig in de toekomst geld op te halen bij bestaande en nieuwe aandeelhouders, als daar een redelijk rendement tegenover staat. In de gesprekken in de Commissie van Aandeelhouders en de ambtelijke overleggen over de WACC blijft Nuval dit benadrukken, ook ten aanzien van het langetermijnperspectief voor het reguliere dividend.

Advies Nuval: instemmen met het dividendvoorstel, met de kanttekening dat we Vitens blijven vragen om aandacht voor het langetermijnperspectief voor de aandeelhouders

Verlenen van kwijting (agendapunt 6) – TER BESLUITVORMING

Het voorstel is om de leden van de RvB en de RvC kwijting te verlenen voor de taakuitoefening in 2023.

Advies Nuval: goedkeuren van het voorstel tot kwijting.

Indien u niet voornemens bent om aan de AvA van Vitens op 19 april 2024 deel te nemen, dan wordt u verzocht om de machtiging voor Huub Hieltjes in te vullen en als pdf-file op te sturen naar l.moeskops@aef.nl (uiterlijk 16 april 2024).

4. Contact

Voor nadere informatie over de werkzaamheden van het platform of over de inhoud van de nieuwsbrief kunt u terecht bij de onderstaande personen.

Voorzitter platform, tevens bestuurlijk vertegenwoordiger bij Alliander en Vitens

Huub Hieltjes, gemeente Duiven
e-mail: h.hieltjes@duiven.nl

Adviseur platform, tevens ambtelijk vertegenwoordiger bij Alliander en Vitens

Sander Geurts, Andersson Elffers Felix (AEF)
e-mail: s.geurts@aef.nl

Secretariaat platform

Louise Moeskops, Andersson Elffers Felix (AEF)
e-mail: l.moeskops@aef.nl